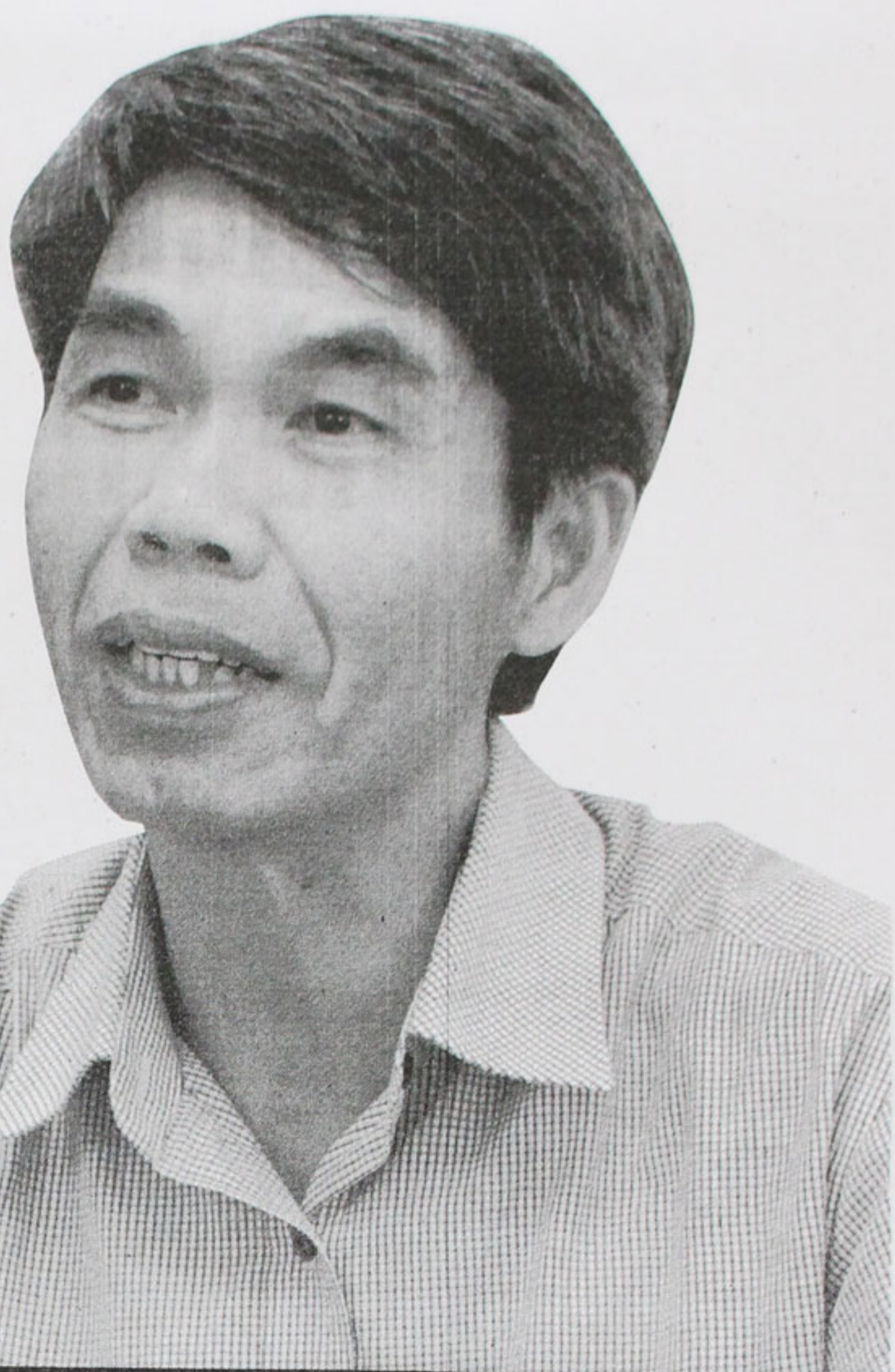

TS TRẦN TUẤN

(GIÁM ĐỐC TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU VÀ ĐÀO TẠO PHÁT TRIỂN CỘNG ĐỒNG) NÓI VỀ VIỆC NGƯỜI DẪN ĐỔ XÔ GẬP CÁC "THÁNH" CHỮA BỆNH:

Cần chăm sóc con - người - xã - hội của người bệnh

"Những người bị bệnh nan y một thời gian dài, áp lực tâm lý đè nặng nên thường bị rối nhiễu. Có chỗ giải tỏa là họ cảm thấy thoải mái. Và lập tức người ta cảm thấy tốt. Nếu họ giải tỏa không mất tiền hoặc ở mức độ nhất định mà họ chấp nhận được thì chúng ta không nên ngăn cấm họ. Đây là vấn đề của người dân với nhau".
TS Trần Tuấn

"Nhu cầu chăm sóc về sức khỏe tâm trí, dự phòng rối nhiễu tâm trí đối với đối tượng bệnh và người nhà người bệnh là có và thực sự lớn, nhưng ngành y tế chưa đáp ứng được" - TS Trần Tuấn cho biết như vậy xung quanh cuộc trò chuyện về vấn đề người dân đổ xô đi gặp các "thánh" chữa bệnh.

Hầu như không có cơ sở y tế nào thực hiện việc tư vấn bệnh nhân đúng với yêu cầu chăm sóc y tế thế kỷ XXI. Vì thế, bệnh nhân phải tìm đến với các hình thức "tự phát trong dân". Việc "thánh chữa bệnh" đã diễn ra trong một thời gian dài thể hiện thiếu cơ chế giám sát, đánh giá, theo dõi về tình hình khám chữa bệnh trong dân. Lẽ ra các thông tin này phải được đề cập từ ngành y tế. Thế nhưng, chúng lại chỉ được phát hiện từ mạng xã hội, truyền thông.

Thực ra ngành y tế có biết và luôn khuyến cáo người dân nên đến các cơ sở y tế đủ chuyên môn, đã được cấp phép để khám chữa bệnh.

Những cách chữa bệnh đó hoặc mê tín, hoặc thiếu cơ sở khoa học - đây là cơ quan nhà nước đánh giá. Nhưng đánh giá đó không đáp ứng nhu cầu của người dân. Người dân vẫn cho rằng nhà nước không muốn phát triển các hình thức đó để phục vụ các cơ sở y tế của nhà nước, bởi các cơ sở y tế nhà nước hiện nay cũng trông người bệnh như nguồn thu. Đường như thiếu tiếng nói độc lập nằm ngoài nhà nước đánh giá các cơ sở này với phương diện khoa học. Tôi cho rằng: cần các cơ quan độc lập đánh giá các cơ sở này và trả lời cho dân: đây có thực sự là loại hình chăm sóc điều trị bệnh như quảng cáo hay không?

"Bức tranh" mờ mờ ảo ảo

Với tư cách cá nhân, ở góc độ người làm nghiên cứu khoa học, ông thấy việc "chữa

bệnh" như lột trần ra để "thánh" dẫm lên người, đi nghe "người có khả năng đặc biệt" hát, hay đổ xô đến một vườn cây... đem lại cái lợi, cái hại gì?

Khi được chẩn đoán có bệnh, mà lại là bệnh nan y, trong con người của người bệnh và người thân của họ đã có sự thay đổi về suy nghĩ, ứng xử; giá trị, niềm tin cuộc sống cũng thay đổi theo. Thay đổi này, có người vượt qua được, Nhưng phần đông là mất niềm tin, lo sợ bệnh tật. Sự mất niềm tin dẫn đến rối nhiễu tâm trí. Các loại hình can thiệp như đấm, đập, dẫm lên người bệnh... mà người bệnh vẫn theo bởi vì nó đánh vào vấn đề chăm sóc tâm lý, chăm sóc con người xã hội.

Tôi nghĩ rằng các cơ sở này cũng không biết họ đang chăm sóc con người xã hội. Họ chỉ biết tạo niềm tin dù họ không có cơ sở khoa học phân tích. Họ chỉ biết người bệnh đến và họ tác động, đặt niềm tin; ít nhất người bệnh có chỗ dựa, có hi vọng trong cuộc sống. Chính vì thế, trong một số trường hợp, bệnh có sự cải thiện.

Chỉ là sự cải thiện về tinh thần thôi.

Thực ra, đó chính là chăm sóc giảm nhẹ đấy. Ngành y mới nhìn chăm sóc giảm nhẹ là giảm sự đau đớn. Cái đau đó là đau

thực thể. Nhưng còn cái đau về mặt tinh thần khi mang bệnh, nhất là khi bệnh đó khiến người bệnh có nguy cơ rời bỏ cuộc sống sớm, để lại gia đình, con cái... điều này, các cơ sở kia lại "xoa dịu" được. Điểm "được" này, những đánh giá của ngành y tế lại không nhìn nhận, cho rằng không có cơ sở khoa học. Trong khi đó, người dân thấy chưa có ai giải thích rõ ràng sau khi tiếp xúc, thậm chí bị dẫm đạp, một số người tối về lại ăn ngon, ngủ ngon, cảm thấy khỏe hơn. Và người bệnh truyền tai nhau, đi theo nhau "chữa bệnh", bắt chước sự ngăn cản.

Thế còn điểm không được, thưa ông?

Mặt không được là nó lợi dụng lòng tin ngây thơ của người dân để thúc đẩy sự tin tưởng chủ quan, thúc đẩy hành động không cần cứ. Thậm chí, ở một số trường hợp nghiêm trọng, là lợi dụng lòng tin chủ quan của người bệnh để làm tiền, đây là điều không thể chấp nhận được. Một số trường hợp phát hiện vừa qua, cho thấy đã có sự chủ động tổ chức đồn thổi tác dụng "chữa bệnh", sử dụng các chiêu trò quảng cáo để lôi kéo người bệnh đến. Những trường hợp như thế, phải tổ chức đánh giá một cách khoa học, đưa ra phân tích và thảo

luận với người dân một cách cởi mở, công bằng giữa cái được, không được để làm cho dân "tâm phục, khẩu phục".

Vậy theo ông, ứng xử đúng đắn của người dân khi biết mình có bệnh là gì? Với những cách "chữa bệnh" như vậy, nếu họ cảm thấy tốt thì có nên theo hay không?

Đây là hoạt động đáp ứng người dân theo kiểu "có bệnh thì vái tứ phương". Nhưng người dân cũng phải cân nhắc: Nếu chúng ta chưa hiểu được phương pháp đó có được hay không thì nên hỏi tư vấn. Một là cứ đưa lên mạng xã hội nhờ mọi người cho ý kiến. Tránh đến địa điểm đó hỏi vì có nhiều chỗ, họ thiết lập mạng lưới đưa tin tạo niềm tin... Hoặc cũng có thể hỏi báo chí, và các báo có nhiệm vụ đưa thông tin. Hoặc gọi điện trực tiếp đến các cơ quan, tổ chức khoa học độc lập có uy tín trong vấn đề nghiên cứu khoa học, vận động đổi mới chính sách của Việt Nam. Những chỗ đó phi lợi nhuận.

Qua việc này, rõ ràng nếu chỉ trông chờ vào Nhà nước thì không làm thay đổi thực trạng được. Các tổ chức khoa học ngoài Nhà nước phải nghiên cứu đánh giá vấn đề này, đưa các chứng cứ, tài liệu khoa học để làm truyền thông, từ đó người dân có chỗ dựa, có niềm tin. Tôi nghĩ các nhà khoa học phải vào cuộc và viết những tài liệu liên quan đến vấn đề này.

Xin cảm ơn ông.

HOÀI HƯƠNG
(thực hiện)